

- sytuacji finansowej, która wpływa na wielkość zaangażowanego kapitału w pojedynczą transakcję,
- płynności notowań danej spółki, pozwalającej na bezproblemową realizację zleceń bez nadmiernych poślizgów cenowych.

Zasady otwierania i zamykania pozycji

W tej strategii są dwa schematy dokonywania transakcji. Oba mają swoje źródło w nadrzędnej zasadzie opisywanej wyżej - **trend jest kontynuowany dopóki nie pojawią się definitywne oznaki świadczące o jego odwróceniu**. Mowa tutaj o:

- odwróceniu trendu spadkowego na wzrostowy,
- kontynuacji trendu wzrostowego.

Zanim jednak przejdziemy dalej, musimy zdefiniować dwa pojęcia niezbędne dla zrozumienia momentów zawierania transakcji.

W dalszej części będziemy posługiwać się pojęciami:

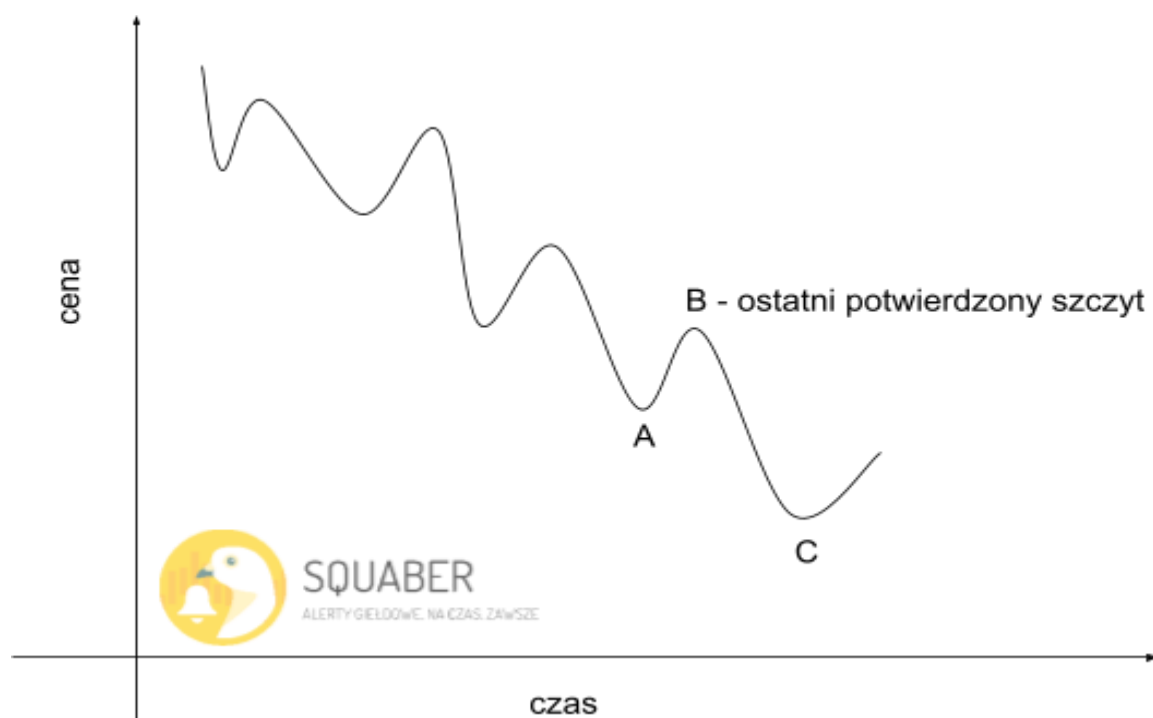
- Ostatniego Potwierdzonego Szczytu (OPS, występuje w trendzie spadkowym),
- Ostatniego Potwierdzonego Dna (OPD, występuje w trendzie wzrostowym).

Ostatni Potwierdzony Szczyt (OPS)

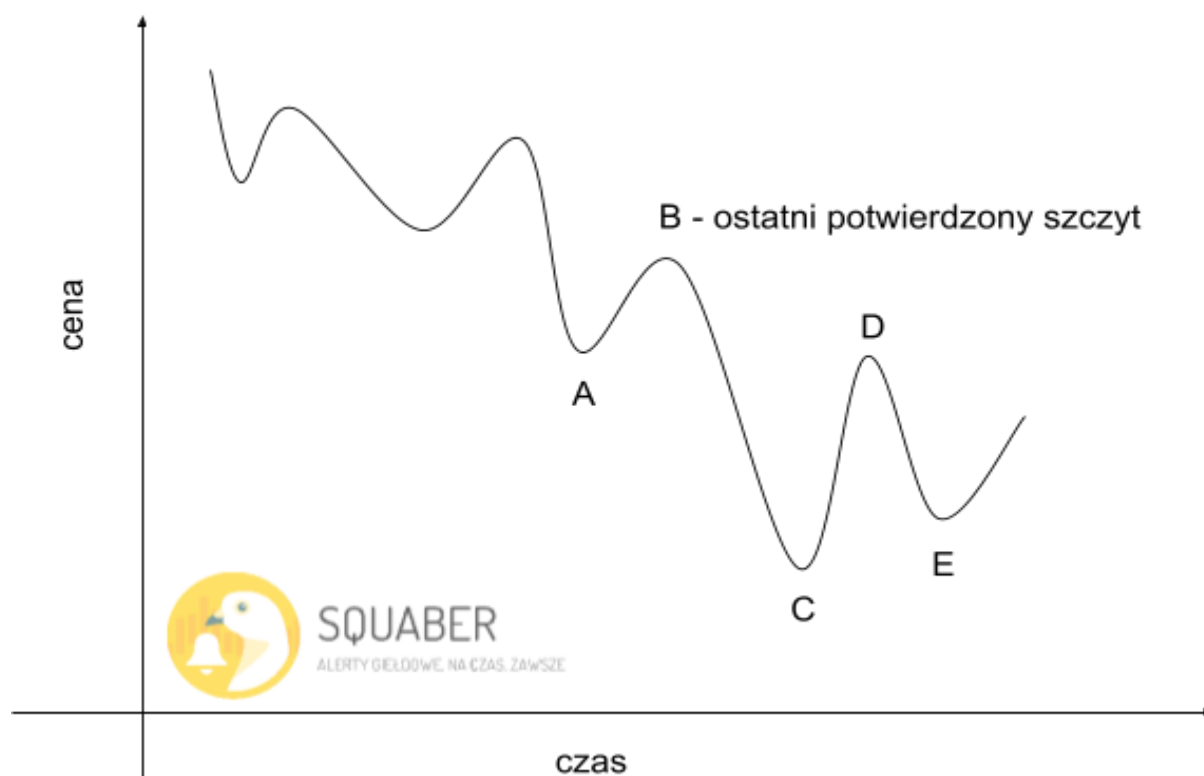
Ostatni potwierdzony szczyt występuje w trendzie spadkowym. Oznacza lokalne maksimum znajdujące się pomiędzy dwoma lokalnymi minimami, przy czym minimum występujące później musi się znajdować niżej.

Poniższy wykres obrazuje najbardziej klarowny przykład ostatniego potwierdzonego szczytu. Punkt B stanowi maksimum między punktami A i C, przy czym $A > C$.

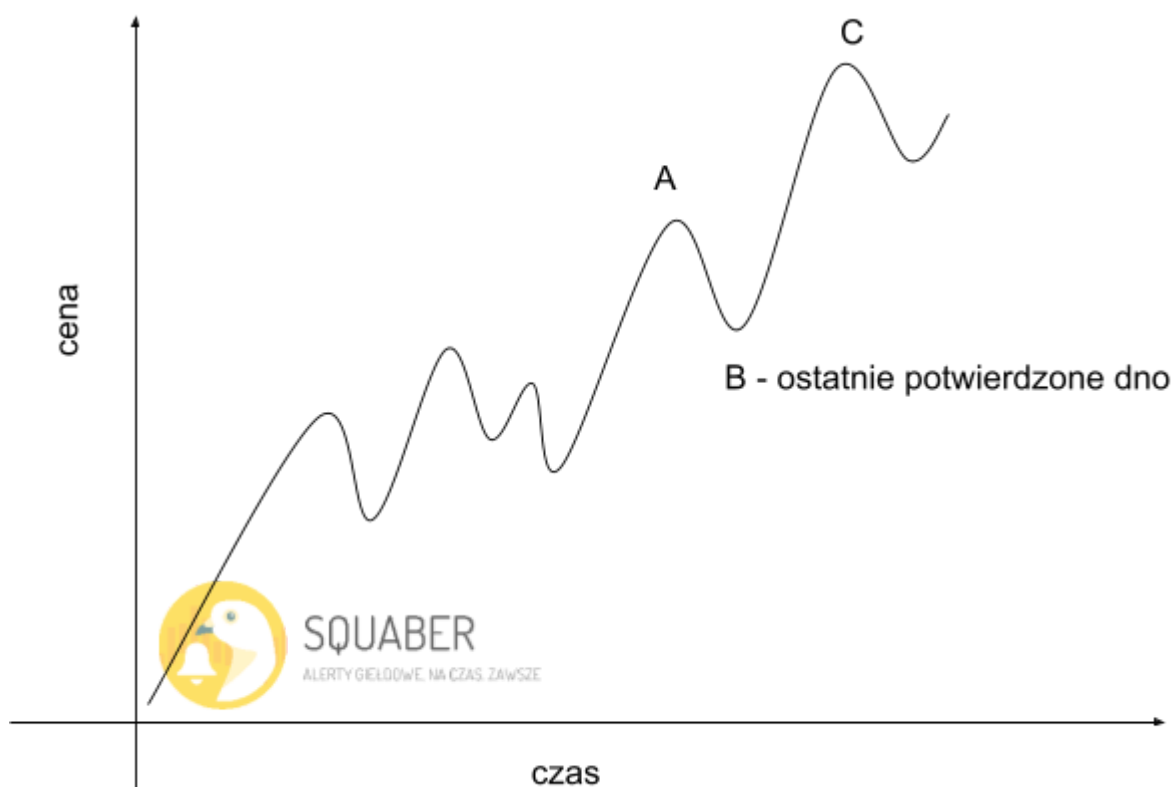
Drugi przykład jest trochę bardziej skomplikowany. W takim ujęciu bardzo często inwestorzy uważają za ostatni potwierdzony szczyt punkt D. Punkt D nie może być jednak ostatnim potwierdzonym szczytem, ponieważ nie zachodzi warunek $C > E$.

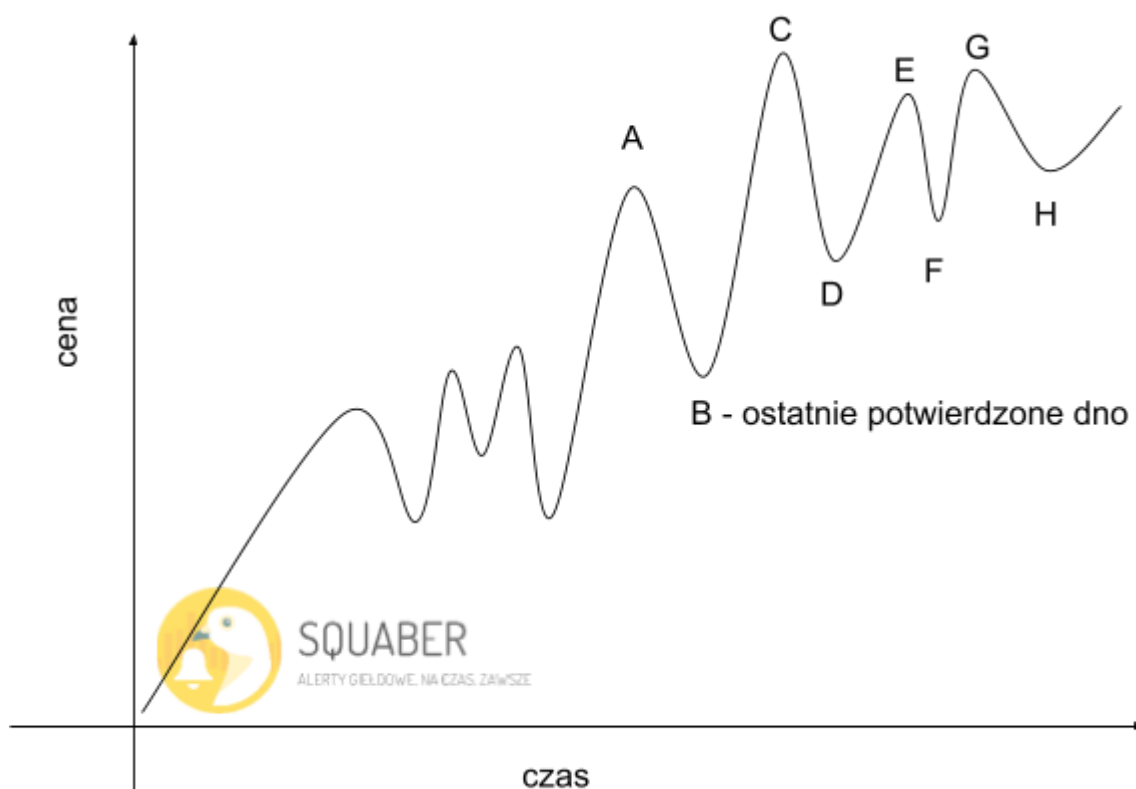
Ostatnie Potwierdzone Dno (OPD)

Ostatnie potwierdzone dno występuje w trendzie wzrostowym. Oznacza lokalne minimum znajdujące się pomiędzy dwoma lokalnymi maksimumami, przy czym maksimum występujące później musi się znajdować się wyżej.

Poniższy wykres obrazuje najbardziej klarowny przykład ostatniego potwierdzonego dna. Punkt B stanowi lokalne minimum między punktami A i C, przy czym $A < C$.

Drugi przykład jest ponownie trochę bardziej skomplikowany. W takim ujęciu bardzo często inwestorzy uważają za ostatnie potwierdzone dno jeden z punktów D, F lub H. Punkty te nie mogą być ostatnim potwierdzonym dnem ponieważ dla żadnego z nich nie zachodzi drugi warunek tj. nie jest prawdą, że obecna cena lub punkt G lub punkt E znajdują się wyżej niż punkt C.

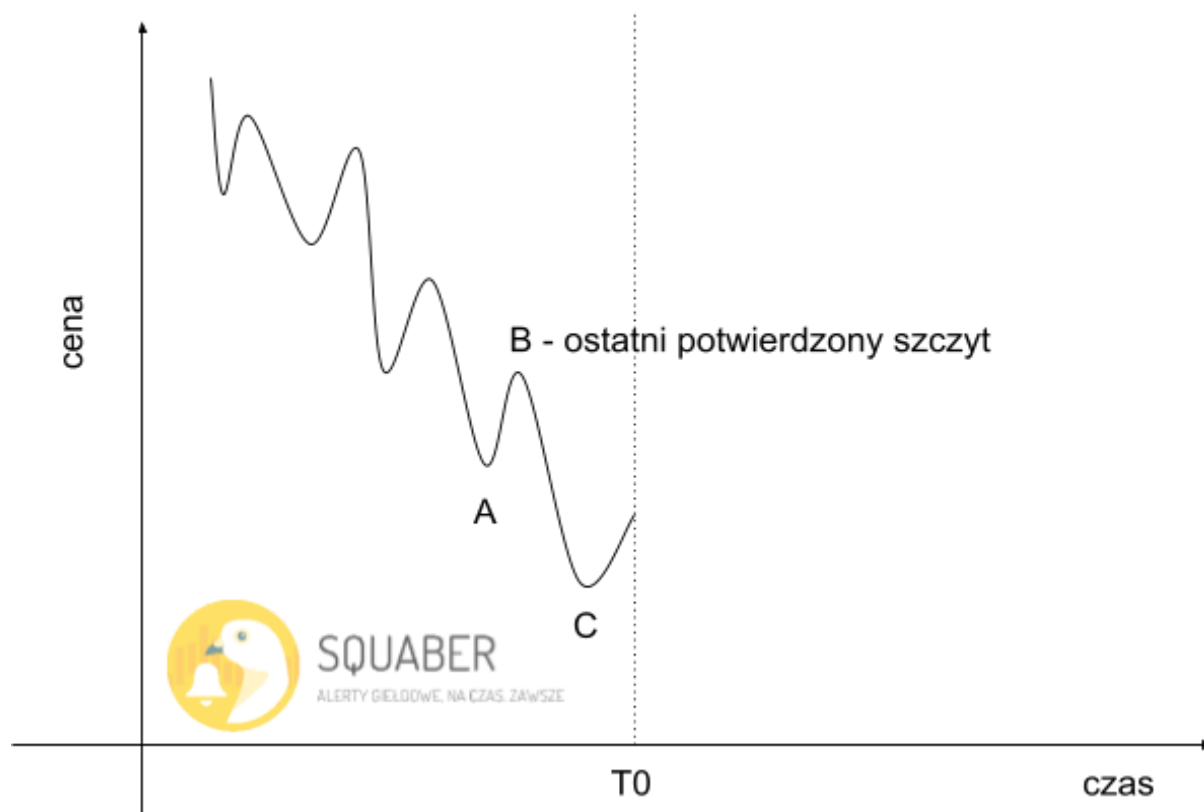

Odwrócenie trendu spadkowego

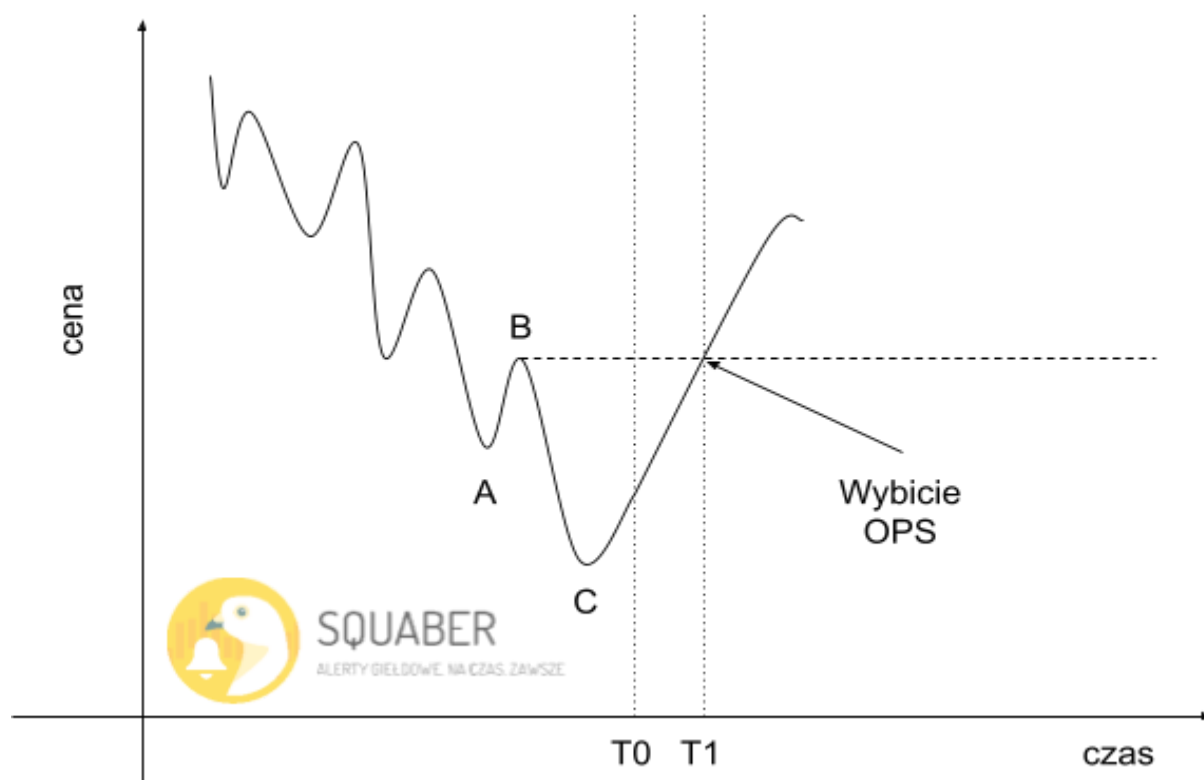
Pierwszy z sygnałów kupna występuje w momencie odwrócenia trendu spadkowego na wzrostowy. Poniższa seria grafik prezentuje jak musi wyglądać przebieg notowań, aby rozważyć zakup akcji pod schemat odwrócenia trendu.

Po pierwsze, na wybranej spółce musi, w chwili T_0 , panować trend spadkowy. Na tej podstawie identyfikujemy ostatni potwierdzony szczyt. W tym przypadku będzie to punkt B.

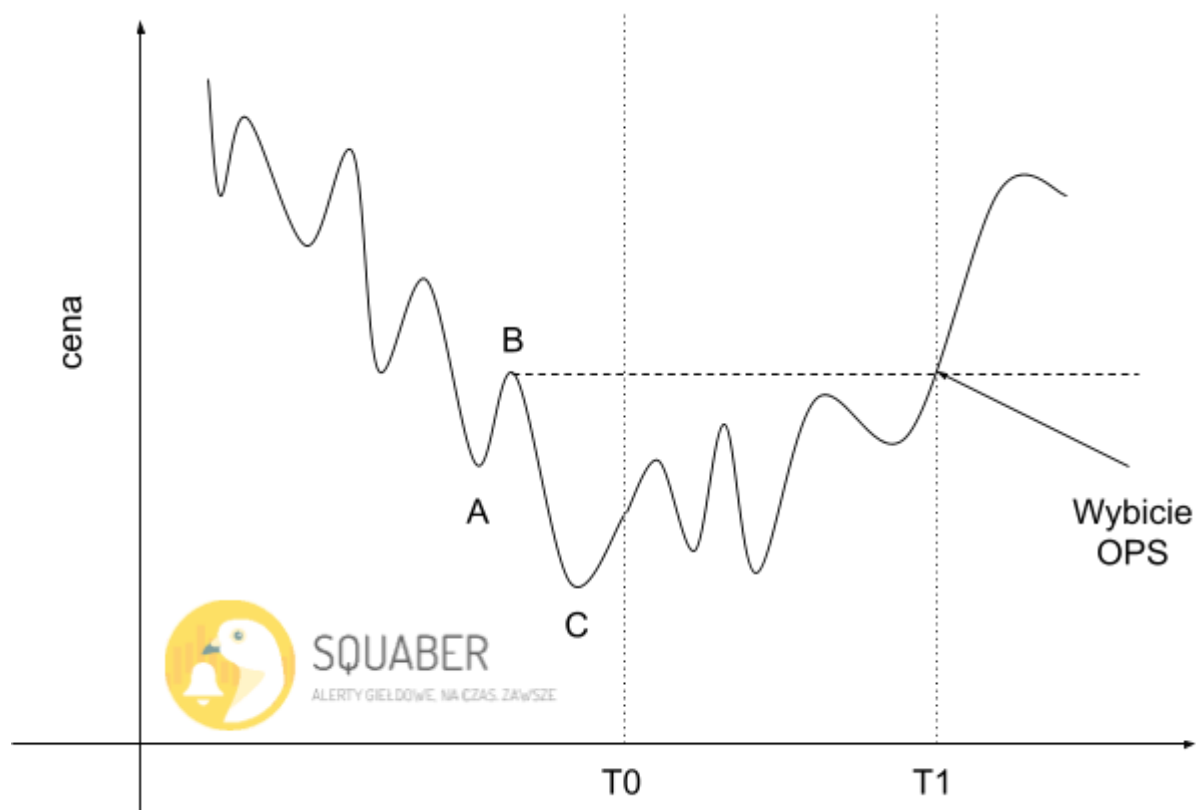

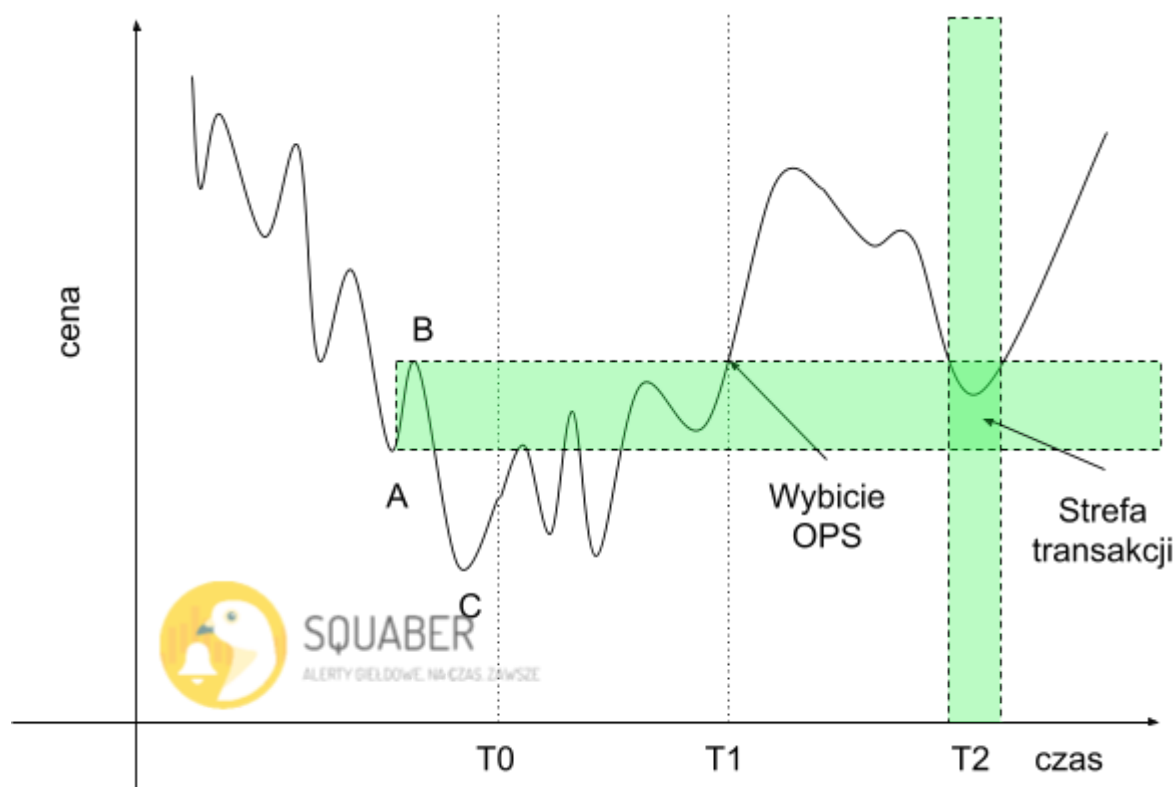
Następnie w chwili T1, notowania spółki muszą wybić ostatni potwierdzony szczyt. Mogą to zrobić na różne sposoby. Ruch może być dynamiczny.

Alternatywnie ruch może mieć charakter bardziej rozbudowany. Pamiętać należy, że cały czas OPS to punkt B.

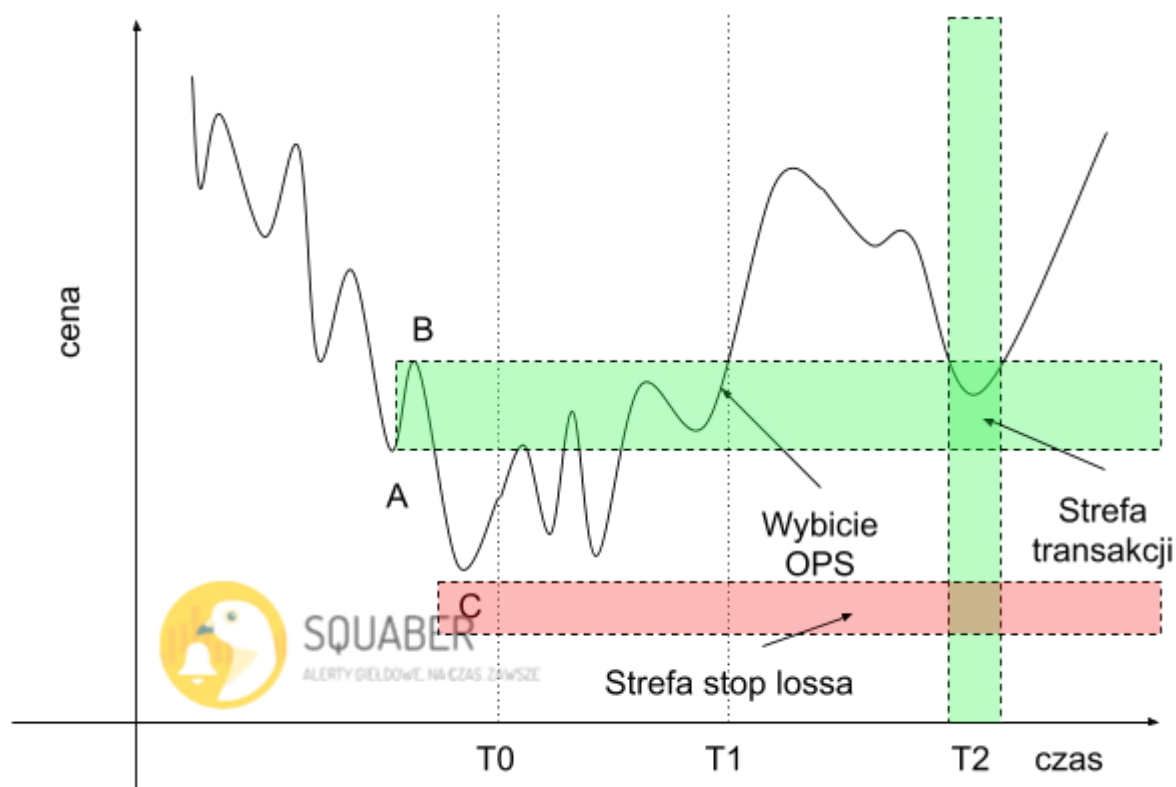
Zgodnie z tym podejściem transakcji można dokonać w momencie T1. Jest ona jednak w dalszym ciągu dość ryzykowna. Często wolimy poczekać na moment T2 (czyli korektę po wybiciu OPS) widoczny na kolejnej grafice.

To, w jakim momencie pojawi się sygnał (czy w T1 i T2), zależy od kilku innych czynników, które bierzemy pod uwagę - takich jak np. historyczny przebieg notowań, zmienność, potencjalny stosunek zysku do ryzyka i wiele innych. To wartość dodana w naszej [Strefie Premium](#). Jeżeli czekamy na korektę po wybiciu, która ostatecznie nie następuje, to powstrzymujemy się od dokonania transakcji i czekamy na kolejny sygnał.

W każdej strategii, jaką stosujemy zawsze przygotowujemy wariant negatywny, po realizacji którego będziemy realizować stratę. W przypadku sygnałów w strategii Szczyty i Dna bazujących na odwróceniu trendu spadkowego (niezależnie od tego czy sygnał pojawia się w momencie T1 czy T2) poziom stop loss znajduje się w obszarze poniżej punktu C. Pełny obraz transakcji wygląda zatem następująco.

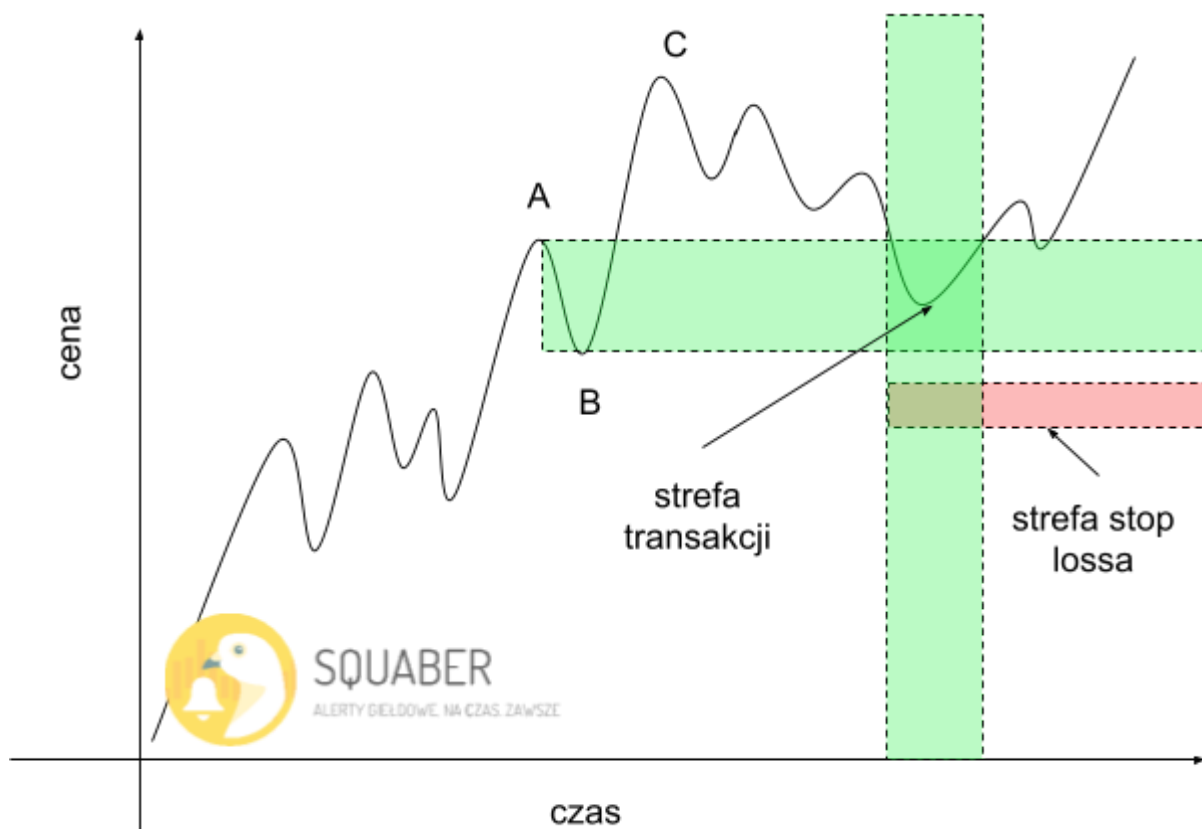
Dokładna wartość jest przez nas każdorazowo określana w [Strefie Premium](#). Przy jej wyznaczaniu stosujemy dodatkowe kryteria, które są specyficzne dla każdej spółki.

Kontynuacja trendu wzrostowego

Drugą, mniej ryzykowną i prostszą, metodą zawierania transakcji w strategii Szczyty i Dna jest wykorzystanie korekty w istniejącym trendzie wzrostowym. Bardziej ostrożny inwestor będzie ją preferował w stosunku do sygnału odwrócenia trendu.

W przypadku kontynuacji trendu wzrostowego transakcji dokonujemy po korekcie do strefy między punktami A i B.

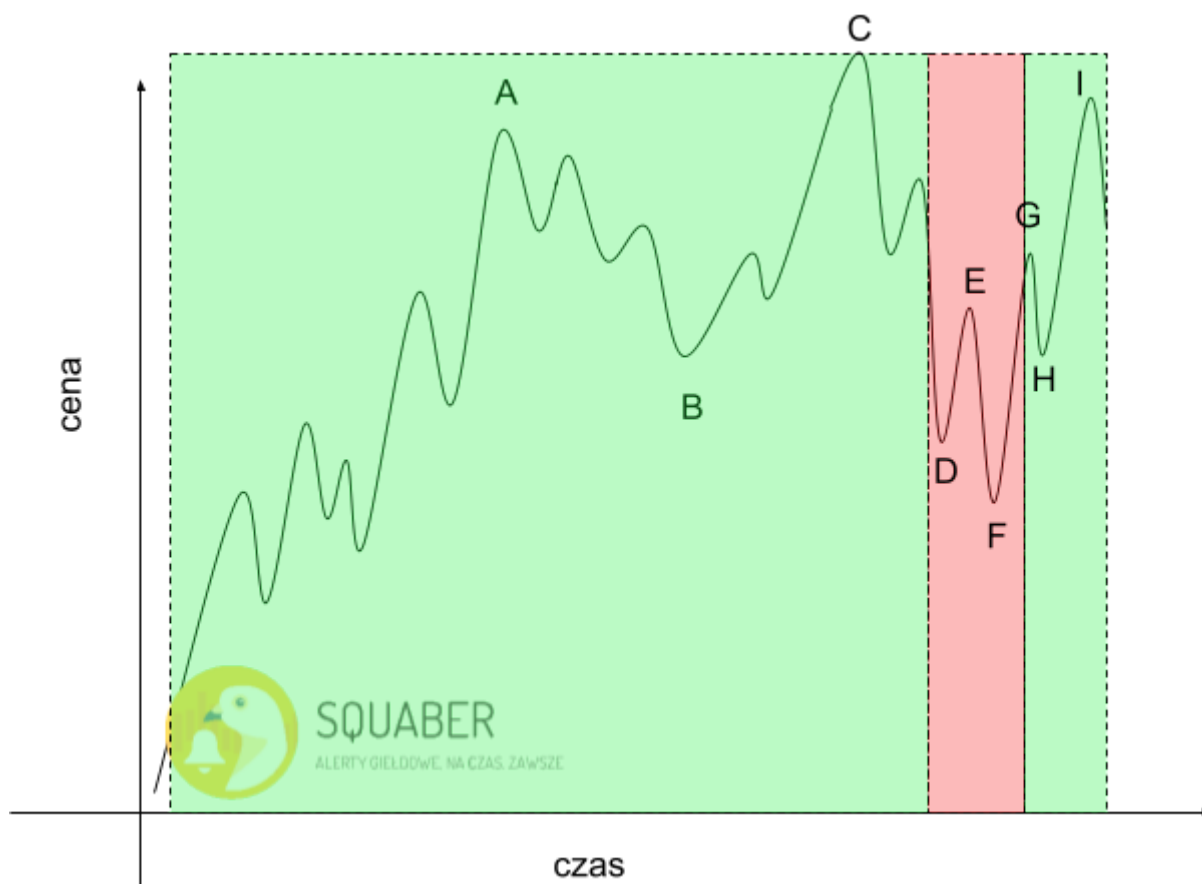
Ponownie, dokładny moment transakcji jest specyficzny dla każdej spółki. Pod uwagę należy wziąć np. średnie zasięgi korekt w trendach dla danej spółki, dzienne zasięgi wahań kursu czy zmienność. Analizy tej dokonujemy generując sygnał w Squaberze, tym samym identyfikując najlepszy, naszym zdaniem, moment do transakcji.

Trendy niejednoznaczne (boczne)

Dodatkowo warto zwrócić uwagę na tzw. trendy boczne, w których zdarza się, że powstaje wiele sygnałów, które kończą się stratami. Załóżmy, że na jakimś walorze, zgodnie z powyższymi zasadami, występuje sygnał kupna. Jeżeli nie da się jednak na nim wyznaczyć jednoznacznego trendu, to taką spółkę należy odrzucić jako potencjalną okazję i poczekać na wyjaśnienie sytuacji. Dotyczy to zarówno sygnału kupna występującego podczas odwracania trendu spadkowego, jak i sygnału kontynuacji trendu wzrostowego. Pamiętaj, że lepiej stracić okazję niż pieniądze.

Poniżej prezentujemy przykłady trendu niejednoznacznego. Po silnych wzrostach trend ustanowił Ostatnie Potwierdzone Dno w punkcie B. Następnie rozpoczęły się spadki, które doprowadziły do powstania trendu spadkowego z Ostatnim Potwierdzonym Szczytem w punkcie E. W toku dalszych notowań trend spadkowy szybko się odwrócił. Nowe potwierdzone dno wypadło w punkcie H. Jednak ze względu na fakt, że amplituda tych ruchów jest wyraźnie mniejsza niż amplituda ruchów w przypadku sekwencji ABC, sygnały te mogą nie mieć takiej siły i znaczenia.

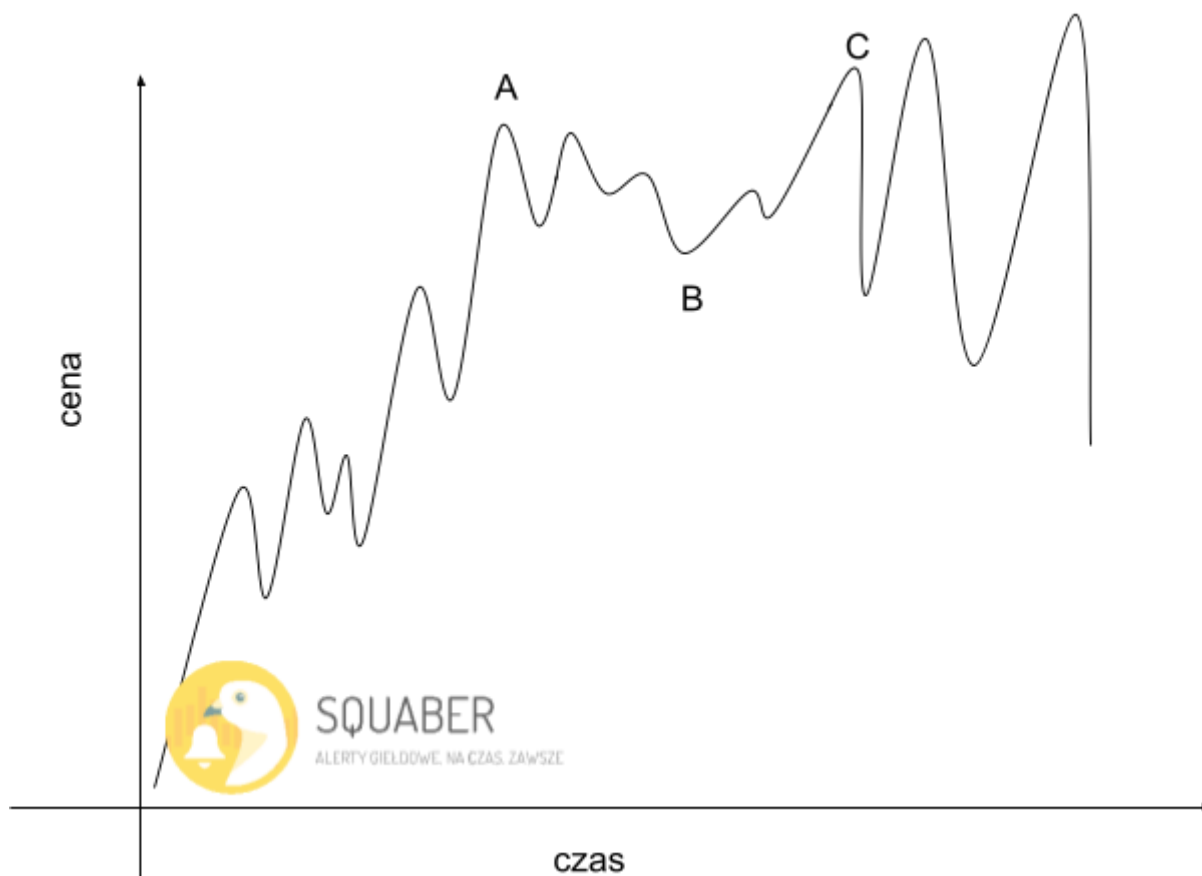

Każdy taki przypadek powinien być analizowany oddzielnie, co ma miejsce w Squaberze. Być może notowania danej spółki zmieniły się w sposób strukturalny lub pojawiły się inne, szczególne okoliczności, które należy wziąć pod uwagę.

Podobnie sytuacja ma się w przypadku wybicia OPS lub OPD za pomocą tzw. “dziwnych świec”, o których mowa dalej. Nie każdy taki ruch jest przez nas uznawany za istotny z punktu widzenia konkretnej transakcji. Wynika to przede wszystkim z faktu obniżonej płynności dla wielu spółek z GPW. Dla przykładu takie sytuacje dla największych spółek notowanych w USA są kilkukrotnie rzadsze.

Inny przykład trendu niejednoznacznego to przypadek odwrotny, czyli wzrost amplitudy wahań taki, jak na kolejnej grafice. W tej sytuacji również warto rozważyć powstrzymanie się od decyzji inwestycyjnej.

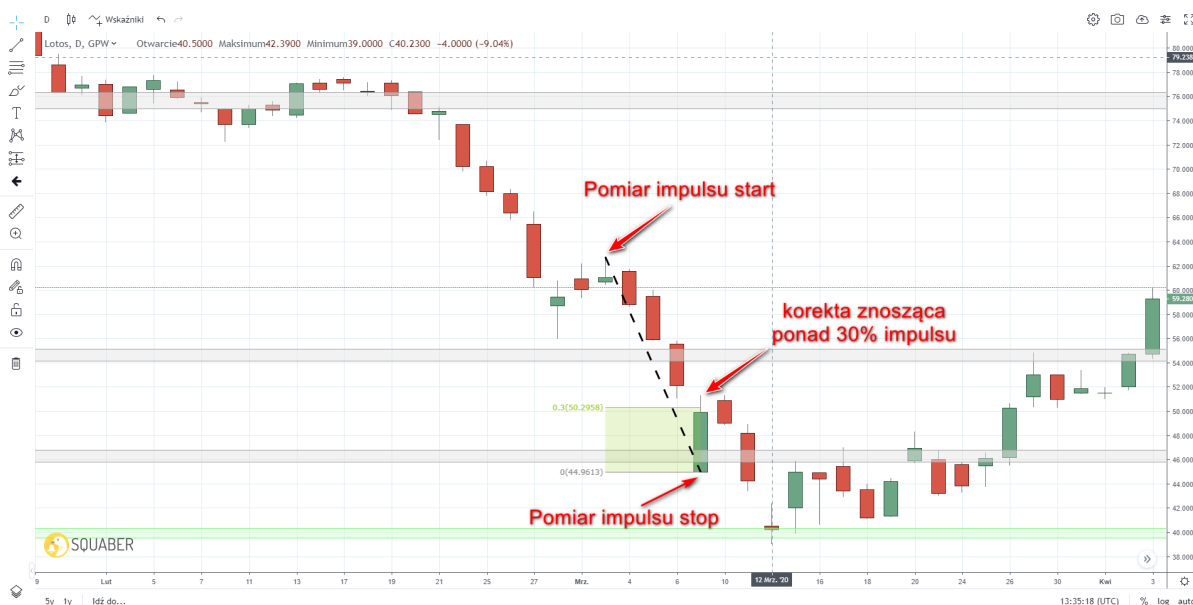

Prezentowane przykłady są modelowe, przez co niestety nierzadko nie mamy do czynienia z tak jasnymi sytuacjami. Niektóre elementy strategii rodzą szczególnie wiele wątpliwości, stąd należy zaznaczyć kilka kwestii:

1. By korekta została uznana za wystarczającą, muszą tworzyć ją co najmniej 3 świece **lub** musi znosić co najmniej 30% poprzedniego impulsu (jedną świecą lub kilkoma). Należy pamiętać, aby impuls mierzyć dokładnie, uwzględniając ekstrema świec.
2. By poziom OPS lub OPD mógł zostać przesunięty, odpowiednio lokalny dołek lub lokalny szczyt musi zostać wybity **korpusem świecy** na interwale dziennym. Oznacza to, że najważniejsza jest tutaj cena zamknięcia - to ona musi znaleźć się poniżej dołka, bądź powyżej szczytu.
3. Podobnie, by mówić o wybiciu OPS lub OPD i zanegowaniu dotychczasowego trendu, wybicie musi nastąpić **korpusem świecy** na interwale dziennym. Ponownie kluczową rolę odgrywa cena zamknięcia, która musi znaleźć się powyżej OPS lub poniżej OPD.
4. W obu w/w przypadkach naruszenie w ciągu dnia wyznaczonego poziomu, z którego koniec końców pozostaje jedynie cień świecy dziennej, nie jest wystarczające, aby przestawić OPD/OPS w nowe miejsce lub mówić o ich wybiciu. Do tego potrzebne jest zamknięcie się świecy na odpowiednim poziomie.

Sprawdźmy, jak zagadnienia te mogą podlegać analizie bezpośrednio na wykresach cenowych. O ile trzyświecowa korekta nie budzi większych kontrowersji (pamiętać należy jedynie, że jako pierwsza liczona jest świeca tworząca nowe ekstremum), o tyle zrozumienie znaczenia korekty znoszącej 30% ostatniego impulsu może być problematyczne. Przykład takiej sytuacji przedstawiono na wykresie spółki Lotos.

Impuls mierzony jest z uwzględnieniem ekstremów świec. Oznaczona zielona świeca zniosła (uwzględniając cień) ponad 30% całego ruchu. Zauważ, że wlicza się w to także minimum tej świecy - po jego wybiciu (ponownie pełną świecą) poziom OPS mógł zostać przeniesiony na maksimum świecy. Na KGHM zaprezentowano znaczenie poziomu zamknięcia przy wybijaniu poziomu OPS.

W tym wypadku cena jednokrotnie naruszyła cieniem oznaczony poziom OPS, jednak nie zamknęła się powyżej niego. Sztuka ta udała się dopiero 11 sesji później, a w tym czasie notowania zdążyły utworzyć jeszcze dołek. Gdybyśmy nie zwrócili uwagi na zamknięcie się świecy wybijającej, zanegowanie trendu spadkowego ogłosilibyśmy o 2 tygodnie zbyt wcześnie. Podobnie sprawa ta wygląda w przypadku przesuwania OPS/OPD na nowe poziomy. Pozostając przy przykładzie KGHM, przeskoczmy o kilka sesji dalej.

Trend wzrostowy został już potwierdzony wraz z utworzeniem pierwszego OPD ("Ostatnie OPD" na rysunku). Oczekując kontynuacji trendu, widzimy jak seria świec wąsko konsoliduje w okolicach maksimum świecy znaczącej OPD (oznaczone czarną linią). Wielokrotnie poziom ten został naruszony cieniami, lecz cena nie zdołała się zamknąć powyżej. Dopiero silna, wzrostowa świeca zmieniła ten stan rzeczy i wraz z jej zamknięciem, OPD mógł zostać przeniesiony wyżej.

Archetyp Inwestora w Szczytach i Dnach

Poniżej prezentujemy zestaw cech, jakimi powinien charakteryzować się inwestor wykorzystujący w całości lub w części strategię Szczyty i Dna.

- Oczekiwana stopa zwrotu między 15% a 25% rocznie.
- Przeciętna skłonność do podejmowania ryzyka.
- Przeciętna zdolność podejmowania ryzyka.
- Horyzont inwestycyjny większy niż 5 lat.
- Świadomość braku konieczności dokonywania częstych transakcji.
- Umiejętność realizacji założeń.
- Cierpliwość w oczekiwaniu na sygnał (w zależności od liczby obserwowanych spółek, czasem nie ma go przez kilka tygodni, a w portfelu jest 1 pozycja).
- Akceptacja stosunkowo niewielkiej liczby transakcji.

SQUABER

ALERTY GIEŁDOWE. NA CZAS. ZAWSZE